

קריאת שמע OF ברכות WITHIN THE הברלה OF THE THEME מוצאי שבת OF מעריב

We can draw an additional link between the מצוה of קדושת היום that we fulfill on Friday Night and the מצוה of הברלה that we perform on מוצאי שבת. In מנהג ארץ ישראל the מצוה of קריאת שמע OF ברכות included the theme of הברלה in the same manner in which the מצוה of קריאת שמע OF ברכות in ליל שבת OF מעריב included the theme of קדושת היום. The following excerpts from the סידור of רב ישראל include the theme of קדושת היום. The following excerpts contain a comparison of the two sets of ברכות. The following represent the first ברכות of קריאת שמע for both מוצאי שבת and ליל שבת:

סידור רב סעדיה גאון – מוצאי שבת – ברוך אתה ד' וכו' המבדיל בין קודש לחול ומצפין לנוגה חמה וחותרם בעד כוכבי הרקיע כמו שנאמר (איוב ט', ז') האומר לחרם ולא יזרה ובעד כוכבים יחתום, ברוך אתה ד' המעריב ערבים.

Translation: Baruch Ata Hashem who distinguishes between the holy and the mundane and who fashioned the sun to provide brightness and who seals the stars in the sky as it is written (Iyov 9, 7): Who commands the sun, and it rises not; and seals up the stars. Baruch Ata Hashem Ha'Ma'Ariv Aravim.

סידור רב סעדיה גאון – ליל שבת – ואחרי שקיעת החמה קוראים קריאת שמע, ויש מכניסים זכר השבת בברכות שלפניה ושל אחריה ואומרים: ברוך אתה ה' א – להינו מלך העולם אשר כלה מעשיו ביום השביעי ויקראו ענג שבת קדוש ערב עד ערב התקין מנוחה לעמו ישראל כרצונו גולל אור מפני השך, וחשך מפני אור. ברוך אתה י-י, המעריב ערבים.

Translation: After sunset, we recite Kriyas Shema. There are those who insert references to Shabbos in the Brachos that come before and after the recital of Kriyas Shema: Baruch Ata Hashem . . . who completed His work on the seventh day and called the seventh day a day of joy, the holy Shabbos, from evening to evening; established a day of rest for the Jewish people as He desired . . . Baruch Ata Hashem ha'Maariv aravim.

The following represent the second ברכות of קריאת שמע for both מוצאי שבת and ליל שבת:

סידור רב סעדיה גאון – מוצאי שבת – אותנו הברלה להיות לך לעם כי אהבתנו ערבה לפניך כמו שנאמר (ויקרא כ', כו') והייתם לי קדושים כי אני ה' ואבדיל אתכם מן העמים להיות לי. ברוך אתה ד' אוהב את עמו ישראל.

Translation: You have distinguished the Jewish People from the other nations by designating us as Your nation because You loved us so much that You were willing to take responsibility for us, as it is written (Va'Yikra 20, 26): and you will be holy to Me because I am G-d and I have distinguished you from the other nations so that you can be affiliated with Me. Baruch Ata Hashem Ohev Es Amo Yisrael.

סידור רב סעדיה גאון – ליל שבת–למען אהבת עמוסים נטעת עץ חיים שבת קדשת מימים ואתה הנחלת לתמימים ואהבתך לא תסור ממנו כי היא עמרת ראשינו נצה נצחים. ברוך אתה י-י, אוהב את עמו ישראל אמן.

Translation: Because of Your love for the burdened ones, You planted a tree of life. You sanctified the Sabbath out of all the days of the week and You made it the inheritance of those who are upright. May Your love for us never waver because Your love is worn by us like a crown on our heads forever and ever. Baruch . . .

The following represent the third ברכות of קריאת שמע for both ליל and מוצאי שבת and שבת:

סידור רב סעדיה גאון – מוצאי שבת – אמת אמונה, אמרה איומה, באהבת איתנים, הברדלני דודי מטומאות ארץ פתרום בעת רדו בי צוענים בפרך ויכלה באף לוחצי מובדלים ויצמיתם בחצים עשרה ויוציא לאור, מבדילים על אור, ומכבים אורנו באבדון השקיע, ויקרע ים סוף לפני מובדלים וירוממו למבדיל בין קודש לחול בעת שהבדילם פצו לו רננות ונעמו לו זמירות נער זקן כעלו מן הים ענו ואמרו: מי כמוכה באילים ה' וגו' על שפת הים עמדו מובדלים ופצו זמירות לא – ל שהבדילם משבעים לשונות, הודו והמליכו ואמרו: ה' ימלוך לעולם ועד; תחיש ישועה לזרע מובדל לך תגאל ותושיע לעם נושע בך כמו שנאמר (ישעיהו מה', יז) ישראל נושע בה' תשועת עולמים לא תבושו ולא תכלמו עד עולמי עד. ברוך אתה ה' גאל ישראל.

Translation: Truth and trust, said the One to be feared, because of His love for the forefathers. My beloved separated me from the immoralities of Egypt that I witnessed in my time of slavery in that country, working under great hardships. G-d destroyed in anger those who oppressed the distinguished ones and struck those who oppressed us with daggers consisting of Ten Plagues and brought to freedom, those who mark the end of Shabbos with fire, while He defeated those who tried to extinguish our light. He divided the Red Sea in front of the distinguished ones and they in turn recognized the eminence of the One who distinguishes between Holy and mundane. At the time that G-d distinguished them, young and old raised their voices in song and sang a multitude of songs. As they departed from the split sea, they answered and said: Who is like You among the gods etc. On the shore of the Sea the separated ones broke out in song to the G-d who distinguished them from the seventy nations. They acknowledged and anointed G-d king over them by exclaiming: G-d will reign forever. May redemption come soon to the descendants of those who separated themselves in favor of You. Bring salvation and save the nation that is dependent on You as it is written: But Israel shall be saved in the Lord with an everlasting salvation; you shall not be ashamed nor confounded to all eternity. Baruch Ata Hashem Ga'Al Yisroel.

סידור רב סעדיה גאון – ליל שבת – אמת אמונתך בשביעי קיימת גזרת דברת הקשבנו ושמענו זכור חמדת טהורים ירשנה כתובה היא לראש ארבעה משעת נתינתה שמח בה לב ישורון עדה פדיתה צדקה קנית רוממת שבת תמיד בינך לבינינו כי בששת ימים עולמך תכנת ובשביעי נחתה למען שתניח לעמך ישראל אבות ובנים כעלו מן הים בגלה ברנה

להבין את התפלה

בשמחה רבה אמרו כלם מי כמכה בא-לים וגו' שמרי שביעי ראו את גבורתיך על הים יחד כלם הודו והמליכו ואמרו ה' ימלך לעולם. בגלל אבות הושעת בנים ותביא גאלה לבני בניהם. ברוך אתה י-י, גאל ישראל.

Translation: You fulfilled Your promise on Shabbos. On that day You gave us the Torah that has within it the commandments. You spoke. We listened. We heard the word: Zachor (remember). The pure who are close to You inherited the Torah. It was written that Shabbos was the most important of the holidays from the time the Torah was given with the hearts of Israel rejoicing while observing it. You rescued the Jewish people. You performed a great act of kindness. You uplifted Shabbos so as to always be a special link between the Jewish People and You. You created the world in six days and rested on the seventh so that the seventh day would be a day of rest for the Jewish people, Your nation. Fathers and sons when they survived the splitting of the sea, with great joy and happiness said together: Who is like You among the G-ds etc. Those who observed the Sabbath saw Your great acts of valor at the splitting of the sea. Together they acknowledged and said: G-d will reign forever. Because of our forefathers You saved their descendants. May You bring redemption to the children of their children. Baruch Ata . . .

מוצאי שבת for קריאת שמע of ברכה of רב סעדיה גאון makes no changes in the fourth ברכה of קריאת שמע while doing so on מעריב of ליל שבת:

סידור רב סעדיה גאון – ליל שבת – נשכבה בחסדך נקיצה ונשבעה באמונתך ופחד וצרה ושטן בלילות אל ימשלו בנו כאמור (משלי ג', כד') אם תשכב לא תפחד ושכבת וערבה שנתך; שמרינו והצילנו ה' א-לוהינו מכל דבר רע ומפחד לילה ושבור השמן מלפנינו ואחרינו כי שומרנו ומצילנו אתה. ברוך אתה י-י שומר עמו ישראל לעד.

Translation: May we rest under Your compassion. We will awake and pledge our belief in You. May fear, troubles and the Satan not rule over us during the night as it is written (Mishlei 3, 24): When you lie down, you shall not be afraid; indeed, you shall lie down, and your sleep shall be sweet. Guard and rescue us, G-d, our G-d, from all evil and fear that lurks in the night, keep the Satan from approaching us from in front nor from behind, because You are our guard and rescuer. Baruch Ata Hashem Shomer Amo Yisroel La'Ad.

סידור רב סעדיה גאון – מוצאי שבת – השכיבנו י-י א-להינו לשלום, והעמידנו לחיים ולשלום, ופרוס עלינו סכת שלום, כדבר שנאמר וישב עמי בנוה שלום ובמשכנות מבטחים ובמנוחות שאננות. ברוך אתה י-י, הפורש סוכת שלום על עמו ישראל.

Translation: Hashkeiveinu . . . as it is written: Yehayahu 32, 189 And my people shall dwell in a peaceable habitation, and in secure dwellings, and in safe resting places; Baruch Ata . . .

The following represents the fifth ברכה of קריאת שמע on מוצאי שבת¹:

סידור רב סעדיה גאון – מוצאי שבת – ברוך ה' לעולם אמן ואמן עד הסוף; לך נפאר א-ל מלך מושל בכל כי אתה הבודלת בין קודש לחול. ברוך אתה ד' מלך א-ל חי לעד וקיים לנצח משובח שמו תמיד לעולם ועד אמן.

1. Please note there is no fifth ברכה of קריאת שמע on ליל שבת.

Translation: Baruch Hashem L'Olam Amen V'Amen until the end. Continue with: You, G-d, King, Lord over all, we will praise because You distinguished between the holy and the mundane. Baruch Ata Hashem Melech Kail Chay La'Ad V'kayam La'Netzach, Mishubach Shemo Tamid L'Olam Va'Ed, Amen.

expresses an opinion as to the propriety of including the theme of הבדלה in the the ברכות of שמע קריאת for מעריב of שבת מוצאי שבת עומד:

סדר רב עמרם גאון (הרפנס) סדר מוצאי שבת-סדר מוצאי שבת-ובמוצאי שבת עומד שליה צבור ופותח, והוא רחום וכו', ברכו, ועונין הצבור ברוך ה' המבורך. ומתבעי לאיניש לאגודי בברוך ה' המבורך באפוקי שבתא, וניצול מהיזיקא דההיא שבתא. ומסדיר קריאת שמע בשתים לפניה ובשתים לאחריה ופסוקי שבחו של הקב"ה ושל שימור², וברכה של אחריהם. וכך אמר רב נטרונאי גאון בהבדלת מוצאי שבת אם אומר, הבדלת ישראל ממצרים, כגון הבדילני דודי מטומאת פתרוס, דלאו הבדלת שבת מחול היא, הרשות בידו. ואמת ואמונה כל זאת פעלה ימינך, אין מנהג לאומרה במתיבתא ולא בבית רבינו שבבבל כל עיקר, רק אמונה כל זאת קיים וגו'. וצריך להזכיר הבדלה בחונן הדעת, שכך שנינו מזכירין גבורת גשמים בתהית המתים ושאלה בברכת השנים, והבדלה בחונן הדעת.

Translation: On Motzei Shabbos the prayer leader stands and begins with the following: V'Hu Rachum etc., Barchu, and those congregated answer: Baruch Hashem Ha'Mivorach. A person must have in mind as he recites: Baruch Hashem Ha'Mivorach that Shabbos is departing so that he may be spared from the many difficulties that he might encounter in the forthcoming week. The prayer leader then recites the two Brachos of Kriyas Shema that come before Kriyas Shema and the two that come after and verses of praise of G-d that describe G-d as guardian of the Jewish People and recites the Bracha that follows those verses. The following is the opinion of Rav Natroni: if as part of fulfilling the Mitzvah of Havdalah, a person wants to include that G-d distinguished the Jewish people from the Egyptians by saying: my Beloved separated me from the immoralities of Egypt, which is not the same as declaring the separation of Shabbos from weekdays, he may do so. And if he wishes to include in the Bracha of Emes V'Emunah the following: all this was done by Your right hand, that is a statement that was not customarily said in the Yeshiva nor in the house of our Rabbis in Babylonia. He may however include the following: Emunah Kol Zos, etc. One is required to refer to Havdalah in the Bracha of Chonain Ha'Da'As as we learned in the Talmud: we refer to G-d's power to bring rain in the second Bracha of Shemona Esrei and ask for rain in the Bracha of Mivarech Ha'Shanim and Havdalah in the Bracha of Chonain Ha'Da'As.

The significance of the ברכות of שמע קריאת that were recited as part of מנהג ארץ ישראל lies in the fact that they include פסוקים, verses from ישראל on שבת ליל and מוצאי שבת. We can conclude that the פסוקים that we now find in the ברכות of שמע קריאת that we recite are a remnant of מנהג ארץ ישראל.

2. יראו עינינו the prayer of